

Ályktanir aðalfundar SSA 2016

Ályktanir um samgöngu – og umhverfismál

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 vekur athygli á því að engar nýframkvæmdir hafa átt sér stað á Austurlandi á síðustu tveimur árum og viðhald vega verið í algjöru lágmarki. Fundurinn skorar á Alþingi að stórauka fé til framkvæmda í samgöngumálum, þannig að stefnt verði að því að hlutfall fjárveitinga til málaflokksins verði að lágmarki 2% af vergri landsframleiðslu. Enginn einn málaflokkur er jafn þýðingarmikill fyrir landshlutann, hvort heldur er með tilliti til byggðapróunar, atvinnumála, þ.m.t. ferðaþjónusta, heilbrigðisþjónustu eða samkeppnisstöðu. Ljúka þarf þegar í stað gerð samgönguáætlana og tryggja að við þær verði staðið.

Jarðgangagerð

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október ítrekar mikilvægi þess að tengja byggðir á Austurlandi með samgöngum til þess að rjúfa vetrareinangrun og efla framtíðarmöguleika svæðisins sem eins atvinnu- og þjónustusvæðis. Tryggja verður á fjárlögum næsta árs fjármagn til jarðganga undir Fjarðarheiði á milli Fljótsdalshéraðs og Seyðisfjarðar, sem er forgangsverkefni í jarðgangnagerð á Austurlandi, enda aðstæður íbúa á Seyðisfirði slíkar á veturnum að ekki verður við það unað lengur. Þá þarf að ráðast í rannsóknir á öðrum gangakostum, á milli Norðfjarðar og Seyðisfjarðar um Mjóafjörð. Lögð er áhersla á að við gerð og uppsetningu samgönguáætlunar og gerð fjárlaga verði jarðgangagerð og rannsóknir vegna þeirra fjármögnuð með sérstökum hætti þannig að aðrar mikilvægar framkvæmdir í samgöngumálum landshlutans dragist ekki sökum fjárskorts. Í framhaldinu verði næstu verkefni í jarðgangagerð á Austurlandi göng til þess að tengja annars vegar Borgarfjörð og hins vegar Vopnafjörð við miðsvæðið.

Þjónusta, nýframkvæmdir og viðhald

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október telur lykilatriði að faglegt mat og almennar reglur Vegagerðarinnar eigi að gilda um val á legu þjóðveggar 1. Brýnt er að samgönguyfirvöld taki afstöðu til þessa vals hið fyrsta. Það sem skiptir hins vegar höfuðmáli er að vetrarþjónusta á öllum vegum landshlutans sé viðunandi og geri íbúum og gestum kleift að sinna atvinnu, menntun og öðrum erindum innan svæðis án vandkvæða og með sem minnstri fyrirhöfn. Þá verður að tryggja sem best aðgengi, og þar með öryggi allra íbúa á svæðinu, við fjórðungssjúkrahúsið og Egilsstaðaflugvöll.

Þá er ekki síður mikilvægt að staðið verði við þær nýframkvæmdir í landshlutanum sem undirbúnar hafa verið síðustu ár og áratugi og komnar voru á samgönguáætlun. Má þar nefna uppbyggingu heilsársvegar yfir Öxi sem er forgangsverkefni og lagningu slitlags og endurbyggingu vega. Á Austurlandi eru margir vegkaflir sem í dag eru stórhættulegir, má þar nefna vegi um Suðurfirði og Hamarsfjörð, sem og Breiðdal og

Borgarfjörð eystri. Þá ber að flýta fyrirhuguðum framkvæmdum við lagningu slitlags fyrir botni Berufjarðar og um Skriðdal. Í ljósi aukins umferðarþunga, er það ábyrgðarluti að gætt sé sérstaklega að umferðaröryggi, hvort heldur er við nýframkvæmdir eða viðhald samgöngumannvirkja. Malarvegir á borð við Upphéraðsveg um Fell og efri Jökuldal og veg um Jökulsárhlíð og um Hellisheiði sem og Hlíðarveg eru óboðlegir. Sömuleiðis verður að setja byggingu nýrrar brúar yfir Lagarfljót við Egilsstaði í forgang framkvæmda við brúargerð á landinu og ráðast í átak til að fækka einbreiðum brúm í landshlutanum. Tryggja verður öryggi á vegaköflum inn og út úr landshlutanum, t.a.m. á milli Vopnafjarðar og Þórshafnar og Djúpvogs og Hornafjarðar.

Almenningssamgöngur

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 lýsir yfir þungum áhyggjum af þeirri stöðu sem almenningssamgöngur á Austurlandi eru í. Lagaumhverfi þeirra tryggir ekki eða skýrir lagalegt umboð til aksturs og enn er beðið eftir sérstökum lögum um almenningssamgöngur. Þá hefur ekki tekist, þrátt fyrir umleitanir, að taka upp viðræður við innanríkisráðuneytið um kostnað vegna þeirra málaferla sem sambandið stendur í vegna forsendubrests samningsins og ógnar fjárhagslegum grundvelli Sambands sveitarfélaga á Austurlandi.

Framtíðarfyrirkomulag SvAust

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 leggur til að sveitarfélögin á Austurland geri með sér sérstakan samning um almenningssamgöngur á Austurlandi, þ.e. samning varðandi umgjörð, verkefni og rekstur Strætisvagna Austurlands (SvAust). Stjórn SSA verði falið að hafa frumkvæði að gerð samningsins.

Austurland ljósleiðaravætt

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 ítrekar það sanngirnismál að allir íbúar landsins hvort sem þeir búa í þéttbýli eða dreifbýli eigi kost á ljósleiðaratengingu sem stenst nútímakröfur. Því miður hafa þeir fjármunir sem ætlaðir hafa verið til framkvæmda ekki verið í samræmi við þær áherslur, væntingar og markmið sem lýst var í skýrslu starfshóps um alþjónustu í fjarskiptum og útbreiðslu háhraða nettenginga á Íslandi. Tryggja verður nauðsynlegt fjármagn til framkvæmdanna og horfa til byggðasjónarmiða við forgangsröðun þeirra. Ekki er vænlegt til árangurs að etja sveitarfélögum saman við úthlutun fjármuna og áfram verður að horfa til þeirrar megin reglu að það sé hlutverk ríkisins að halda uppi grunnþjónustu í fjarskiptum.

Egilsstaðaflugvöllur – önnur fluggátt inn í landið

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 fagnar þeim mikilvægu áföngum sem náðust á síðastliðnu ári þegar komið var á markaðsprófunarsjóði og áfangastaðasjóði til stuðnings flugrekstraraðilum sem hyggja á flug til áfangastaða utan stór-Reykjavíkursvæðis. Hið opinbera verður að sýna í verki vilja sinn til að opnaðar verði aðrar fluggáttir inn í landið, með öflugum stuðningi. Á liðnu sumri var

haldið uppi millilandaflugi á milli London og Egilsstaða og reynslan sýnir að Egilsstaðaflugvöllur stendur fyllilega undir slíkri starfsemi. Aukin flugumferð krefst þess að ríkisvaldið tryggji næganlegt fjármagn til uppbyggingar þannig að völlurinn standist kröfur um aukið þjónustustig og öryggi vegna hugsanlegra náttúruhamfara. Sérstaklega þarf að horfa til framkvæmda við flughlöð og aðstöðu fyrir útgerð þyrlusveitar Landhelgisgæslunnar. Jafna verður aðstöðu flugrekstraraðila til kaupa á eldsneyti, hvar sem er á landinu. Áfram verði unnið af fullum þunga að markaðsetningu Egilsstaðaflugvallar af hálfu hagsmunaaðila, s.s. fyrirtækja í ferðaþjónustu, Ísavia, ríkis og sveitarfélaga á Austurlandi.

Innanlandsflug

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október vekur athygli á mikilvægi innanlandsflugs fyrir landshlutann. Skilgreina verður innanlandsflug sem almenningssamgöngur þannig að flugfargjöld verði á viðráðanlegu verði og lækkuð um helming, svo íbúar landshlutanna geti nýtt sér þjónustuna. Verðlagning dagsins í dag er þess eðlis að hún stendur eðlilegum ferðalögum íbúa landshlutans og gesta fyrir þrífum og rýrir þar með búsetukosti Austurlands. Áfram er lögð áhersla á áætlunarflug til Vopnafjarðar með tengiflugi við Akureyri og mikilvægt er að veita áfram nægjanlegu fjármagni til viðhaldsframkvæmda á Vopnafjarðarflugvelli. Það var mikilvægur áfangi þegar náðist samkomulag á milli aðila í heimabyggð og ríkis um uppbyggingu Norðfjarðarflugvallar enda um öryggismál að ræða.

Leita verður lausna til framtíðar um staðsetningu Reykjavíkurflugvallar í Vatnsmýrinni sem taki mið af þeirri staðreynd að stór hluti landsmanna þarf að sækja nauðsynlega þjónustu til höfuðborgarinnar með flugsamgöngum, ekki síst heilbrigðisþjónustu. Huga verður að uppbyggingu samgöngumiðstöðvar við Reykjavíkurflugvöll til að tryggja samþættingu allra samganga innanlands.

Hafnir

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 leggur áherslu á að haldið verði áfram að styrkja hafnarframkvæmdir í samræmi við 24. gr. hafnarlaga og tryggðar verði auknar fjárveitingar til Hafnabótasjóðs. Sérstök áhersla verði lögð á að treysta hlutverk ferjuhafnarinnar á Seyðisfirði sem landamæragátt að áfangastaðnum Austurlandi.

Umhverfismál

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 ítrekar nauðsyn þess að aðildarsveitarfélögin hugi að sameiginlegum áherslum í umhverfismálum; m.a. hvað varðar svæðisáætlun um meðferð úrgangs og friðlýsingu svæða sem til þess eru fallin. Brýnt er að ríkisvaldið leggi til mun meiri fjármuni til uppbyggingar á friðlýstum svæðum, þannig að sveitarfélög sjái sér í ríkara mæli hag í því að taka að sér umsjá og rekstur slíkra svæða. Samhliða friðlýsingu er mikilvægt að vinna verndar- og stjórnunaráætlanir fyrir slík svæði svo þau séu í stakk búin til að taka við auknum ferðamannastraumi og ágangi.

Árið 2013 var skipuð nefnd um endurskoðun reglugerðar um fráveitur og skólp, gert var ráð fyrir að hún lyki störfum fyrrihluta árs 2014 en enn hefur ekkert heyrst frá nefndinni. Brýnt er að þessari endurskoðun ljúki sem allra fyrst. Teknar verði upp viðræður við ríkið um leiðir til að ljúka innleiðingu tilskipunar um fráveitur með fullnægjandi hætti, svo sem með því að fella niður virðisaukaskatt af fráveituframkvæmdum sveitarfélaga.

Ofanflóðavarnir

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október ítrekar mikilvægi þess að ríkisvaldið heimili fjármögnun framkvæmda sem tengjast ofanflóðavörnum í samræmi við áætlanir Ofanflóðasjóðs og sveitarfélaga enda er fjármagn fyrir hendi í Ofanflóðasjóði. Sérstaklega er mikilvægt að haldið verði áfram með þá áfanga sem þegar eru á áætlun.

Sjókvíaeldi

Aðalfundur SSA á Seyðisfirði 7. - 8. október skorar á hið opinbera að leita allra leiða til að draga úr áhættu varðandi fiskeldi og stórefla eftirlit og rannsóknir. Marka verður skýra stefnu um fiskeldi þar sem ítrustu kröfum um öryggi er mætt og áhrif á umhverfið kortlögð. Þá er mikilvægt að tryggja sveitarfélögum skipulagsvaldið fyrir fiskeldi. Stjórn SSA er falið að efna til málþings um þetta mikilvæga mál.

Stjórn vatnamála

Árið 2011 voru sett lög nr. 36 um stjórn vatnamála. Vinna við innleiðingu laganna fór nokkuð vel af stað og var á áætlun fram til ársloka 2013. Landinu var skipt í fjögur vatnasvæði og störfuðu nefndir á landinu öllu með aðkomu margra stofnana á vegum ríkis og sveitarfélaga auk fulltrúa frá sveitarfélögum sjálfum. Umhverfisstofnun hélt utan um vinnuna og fékk til þess fjármagn úr ríkissjóði. Skorað er á ríkisvaldið að taka aftur upp þráðinn með öflugum fjárframlögum þannig að unnt verði að hefja vinnu skv. samþykktum lögum og alþjóðasamningum með hagsmuni náttúrunnar og atvinnulífs að leiðarljósi.

Refa- og minkaveiðar

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 skorar á ríkisvaldið að leggja aukið fjármagn til sveitarfélaga vegna nauðsynlegra refa- og minkaveiða. Kostnaður vegna veiðanna leggst mjög misþungt á sveitarfélög og oft fellur mikill kostnaður á fámenn en landstór sveitarfélög. Mikilvægt er að samræma greiðslur til veiðimanna innan landshlutans. Fundurinn telur endurgreiðslur á virðisaukaskatti til sveitarfélaganna vegna veiðanna verði að koma til framkvæmda eigi síðar en um komandi áramót.

1966-2016

Ályktanir frá allsherjarnefnd

Svæðisskipulag og Hönnun áfangastaðarins Austurlands

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 leggur áherslu á gerð svæðisskipulags fyrir Austurland og tengingu verkefnisins „Hönnun áfangastaðarins Austurlands“ við það. Fundurinn hvetur aðildarsveitarfélög að styðja við verkefnið og innleiðingu þeirra verkferla og verkfæra sem út úr því koma.

Gjaldtaka af ferðamönnum

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 telur óspillta náttúru landsins fágæta auðlind. Verndun hennar og sjálfbær nýting er eitt brýnasta verkefni samtímans. Fundurinn skorar á stjórnvöld að tryggja sveitarfélögum sanngjarnan hlut af tekjum ferðapjónustunnar svo þau geti staðið straum af skipulagsvinnu í tengslum við ferðamannastaði og jafnframt uppbyggingu slíkra staða og innviða samfélaganna. Þetta á ekki síst við um uppbyggingu nýrra áfangastaða. Með þessu er hægt að mæta því mikla álagi sem er á mörgum vinsælum ferðamannastöðum og gera þá þannig úr garði að ekki hljóttist af spjöllum vegna ágangs. Þá er ljóst að leiða verður til lykta hvernig gjalddöku skal háttáð af ferðamönnum eigi síðar en á ári komanda. Þarf Alþingi að leiða slíka ákvörðun til lykta í samstarfi við hagsmunaaðila.

Stjórn hreindýraveiða

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 hvetur ráðherra umhverfismála og alþingismenn til að beita sér fyrir því að umsjón með stjórn hreindýraveiða eflist enn frekar á Austurlandi. Fundurinn skorar jafnframt á ráðherra umhverfismála að tryggja umtalsvert meira fé til rannsókna á vegum Náttúrustofu Austurlands, þannig væri lagður traustari grunnur að stjórnun hreindýraveiða. Hreindýr eru auðlind sem fyrirfinnst aðeins á Austurlandi og því telur fundurinn eðlilegt að öll umsýsla og stjórnun sé staðsett í landshlutanum og fjármagn vegna þessa málaflokks.

Málefni aldraðra

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 skorar á ráðherra velferðarmála að vinna náið með sveitarfélögum að skipulagi þjónustu við aldraða. Málefni aldraðra verða sífellt umfangsmeiri, öldruðum fer fjölgandi og er umsjón þess málaflokks að mörgu leyti best komin í höndum sveitarfélaganna, að því gefnu að honum fylgi nægt fé. Hér er um mikilvæga nærþjónustu að ræða, mikil skörun er í núverandi þjónustu og mikilvægt að samfella sé í henni á vegum ríkis og sveitarfélaga. Grundvallaratriði er að ábyrgð hlutaðeigandi sé skýr, nægt fjármagn fylgi verkefninu og kröfur um þjónustu séu kostnaðarmetnar fyrirfram.

Aðgengi að geðheilbrigðisþjónustu

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 skorar á heilbrigðisyfirvöld að axla ábyrgð í geðheilbrigðismálum, þau setji sér enn skýrari stefnu og tryggi gott aðgengi að úrræðum sem er réttur íbúa hinna dreifðu byggða og á ábyrgð hins

opinbera. Brýnt er að bæta aðgengi að geðheilbrigðisþjónustu en hvorki er til staðar göngudeild geðdeildar né eru fastir starfandi geðlæknar á Austurlandi. Á þetta jafnt við í málefnum barna og fullorðinna.

Verkaskipting heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga og eftirlitsstofnana á vegum ríkisins

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 skorar á ríkisvaldið að marka þá stefnu að Umhverfisstofnun og Matvælastofnun verði breytt í stjórnsýslustofnanir og dregið úr eftirlitshlutverki þeirra. Heilbrigðiseftirliti verði falið sem mest af eftirlitsverkefnum á grunni reglugerða og leiðbeininga. Heilbrigðisfulltrúar eru sérfræðingar í eftirliti og geta sinnt eftirlitsverkefnum í nærumhverfi sínu á hagkvæman hátt.

Stjórnvöld þurfa að nýta betur mannauð og aðstöðu sem er til staðar í landshlutanum í stað þess að senda starfsmenn með ærnum tilkostnaði frá miðlægum stofnunum. Starfsmenn stofnana sem eru staðsettar og reknar á landsbyggðinni og af sveitarfélögum eru vel til þess fallnir að sinna verkefnum í nærumhverfi í stað þess að senda fólk landshluta á milli.

Efling heilbrigðisþjónustu

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 skorar á yfirvöld velferðar- og fjármála, Alþingi og ríkisstjórn Íslands að efla þá heilbrigðisþjónustu sem nú er veitt í landshlutanum og bætt verði úr þar sem þjónusta er ekki viðunandi. Fundurinn tekur undir hugmyndir landlæknis hvað varðar öflugri heilsugæslu og samspil sérfræðiþjónustu og sjúkratrygginga á landsbyggðunum.

Að þessu verður ríkisvaldið að koma með kröftugum hætti og styrkja og efla Umdæmissjúkrahúsið í Neskaupstað, heilsugæsluna í landshlutanum og aðrar sjúkrastofnanir. Heilbrigðisþjónusta í nærumhverfi er einn mikilvægasti grunnþáttur í þjónustu við íbúa, ekki síst á jaðarsvæðum, þar sem samgöngur eru erfiðar og því verða stjórnvöld að taka tillit til þeirra staðhátta sem einkenna Austurland þegar framlög til heilbrigðismála eru ákveðin. Fundurinn varar sérstaklega við því að skert verði sú bráða-, sérfræði- og fæðingarþjónusta, sem nú er veitt á Umdæmissjúkrahúsinu í Neskaupstað enda er það eina sjúkrahúsið frá Akureyri að Selfossi sem veitir sólarhrings bráðaþjónustu og fæðingarþjónustu allan ársins hring. Fjölbreytt starfsemi sjúkrahússins þjónar allt að 12 þúsund íbúum á 16.000 ferkílómetra landssvæði, auk mikils fjölda innlendra og erlendra ferðamanna sem heimsækja Austurland á ári hverju. Þá hefur verið sýnt fram á að flutningur heilbrigðisþjónustu úr landshlutanum eykur kostnað allra skattgreiðenda. Með tilkomu Norðfjarðarganga haustið 2017 munu samgöngur á Austurlandi batna og um leið aðgengi að Umdæmissjúkrahúsi í Neskaupstað. Um leið og sjúkraflug um Norðfjarðarflugvöll verður treyst með lagfæringum á flugbraut flugvallarins.

Samstarf sveitarfélaga á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 skorar á Samband íslenskra sveitarfélaga og innanríkisráðuneyti að setja þegar af stað vinnu til að móta hugmyndir að lýðræðis- og stjórnkerfi svo hugmyndir um frekari sameiningu sveitarfélaga geti orðið að veruleika. Umtalsverður árangur hefur náðst í samstarfi sveitarfélaga á Austurlandi. Mikilvægt er að sveitarfélögin haldi áfram að leita leiða til að auka samstarf á ýmsum sviðum, íbúum landshlutans til hagsbóta, t.a.m. í gegnum vinnu við svæðisskipulag

Lögreglustjóraembættið á Austurlandi og embætti Sýslumannsins á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 lýsir yfir vonbrigðum með að stjórnvöld hafi ekki staðið við fyrirheit um að efla hin nýju sýslumanns- og lögreglustjóraembætti með flutningi verkefna sem munar um. Og að tryggja þeim fjármagn til að þau geti sinnt verkefnum sínum í þessum víðfeðma landshluta, ekki síst hálendisgæslu, þegar umferð um það svæði vex jafnt og þétt. Fundurinn skorar á stjórnvöld að bæta úr þessu hið fyrsta.

Aðstaða lögreglunnar á Seyðisfirði

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 skorar á þingmenn og ráðherra innanríkismála að sjá til þess að tryggt verði fjármagn á fjárlögum ársins 2017 til byggingar og reksturs lögreglustöðvar á Seyðisfirði og ráðningar lögreglumanna þar, ekki síst með það í huga að á Seyðisfirði er landamærastöð og aðkoma inn í landið.

Tekjustofnar sveitarfélaga

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 telur mikilvægt að renna styrkari stoðum undir tekjustofna sveitarfélaga. Útgjöld sveitarfélaga hafa vaxið og verkefnum fjölgað, en tekjuliðir hafa ekki fylgt þeirri þróun. Mikilvægt er að sveitarfélög fái aukna hlutdeild í heildarskatttekjum samfélagsins. Ýmsar atvinnugreinar, s.s. ferðapjónusta, skapa tekjur í heimabyggð en kalla einnig á aukin útgjöld, bæði við ferðamannastaði og við ýmsa innviði samfélagsins. Því beinir fundurinn því til stjórnvalda og Sambands íslenskra sveitarfélaga að flýta vinnu við það hvernig styrkja megi almennan tekjugrundvöll sveitarfélaga svo þau geti sinnt lögbundnu þjónustuhlutverki sínu á sómasamlegan hátt. Þá njóti sveitarfélög tekna af nýtingu náttúruauðlinda, meðal annars með hlutdeild í veiðigjöldum og skatttekjum af orkuframleiðslu og dreifingu raforku.

Stjórnsýsluleg staða landshlutasamtaka sveitarfélaganna

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 ítrekar þá afstöðu sína að stjórnsýsluleg staða landshlutasamtaka sveitarfélaga verði skýrð með afgerandi hætti. Ljóst er auknum verkefnum sem landshlutasamtökunum hefur verið falið fylgir mikil ábyrgð og því er nauðsynlegt að þessi staða sé skýr.

Byggðartenging skattkerfisins

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 hvetur ríkisvaldið til að fram fari vinna við að aðlaga byggðarsjónarmið að skattkerfinu til að styrkja hinar dreifðu byggðir. Horft verði til slíks fyrirkomulags erlendis ásamt því taka tillit til fjarlægða og þjónustustigs byggðanna.

Helstu áherslur Sambands sveitarfélaga á Austurlandi milli aðalfunda

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði dagana 7.-8.október samþykkir að eftirfarandi sex atriði verði áherslumál sambandsins á komandi ári.

- Áframhaldandi uppbygging og nýting Egilsstaðarflugvallar m.a. fyrir millilandaflug.
- Áframhaldandi uppbygging og styrking Umdæmissjúkrahúss Austurlands í Fjarðabyggð, heilsugæslunnar og annarra sjúkrastofnanna í landshlutanum.
- Sameiginlegar og öflugar almenningssamgöngur í landshlutanum sem styrktar verði til framtíðar. Þar með talið innanlandsflug.
- Háhraðatengingar um allt Austurland með aukinni aðkomu ríkisvaldsins.
- Efling fjarnáms í samstarfi við framhaldsskólana í landshlutanum og uppbygging háskólanáms og rannsóknarstarfs án tafar.

Lokið verði við án tafar að leggja bundið slitlag á þá hluta vegakerfis landshlutans þar sem enn eru malarvegir og snúa að tengingu byggðarlaga og er Borgarfjarðarvegur þar í forgrunni nú þegar það liggur fyrir að Berufjarðarbotn mun klárast sem fyrst.

Ályktanir um byggða- og atvinnumál

Samningur um sóknaráætlun

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 ítrekar fyrri ályktanir um nauðsyn þess að ríkisvaldið leggi umtalsvert meira fé til samningsins frá öllum ráðuneytum sem koma að sóknaráætlun. Það er forsenda þess að markmið samningsins náist. Það er sérstakt áhyggjuefni hver þróunin í framlögum mennta- og menningarmálaráðuneytis hefur verið. Veruleg ástæða er til að hafa áhyggjur af afdrifum mennta- og menningarmála og því mikla faglega starfi sem unnið hefur verið í þessum málaflokki ef ekki verður bætt úr. Einnig er brýnt að hið opinbera mæti þeim umsýslukostnaði sem leiðir af kröfum ríkisins til landshlutanna.

Störf á vegum ríkisins á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 leggur áherslu á að eitt af megin verkefnum SSA á næstu árum verði, í samstarfi við ríkisvaldið, að standa vörð um og fjölga verulega opinberum störfum á Austurlandi. Ein leið til að fjölga opinberum störfum er að koma upp miðstöðvum sem hýsa starfsmenn ýmissa stofnana og fyrirtækja. Þessi áhersla er í fullu samræmi við byggðaáætlun og stefnu stjórnvalda um tilfærslu opinberra starfa. Mikilvægt er í þessu samhengi að nýta

breytingar í ríkisrekstri til að ná þessu markmiði og þá um leið hagkvæmari lausn fyrir ríkisvaldið. Fundurinn telur að efla þurfi frumkvöðla- og nýsköpunarstarf m.a. með aðkomu Nýsköpunarmiðstöðvar. Þá telur fundurinn að fela megi stofnunum sveitarfélaganna að fara með verkefni fyrir hönd ríkisstofnana.

Rekstur upplýsingamiðstöðva

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 telur að upplýsingamiðstöðvar séu afar mikilvægur þáttur í að fjölga áfangastöðum ferðamanna, vísa þeim leið og tryggja góða umgengni um landið. Því skorar fundurinn á stjórnvöld að auka fjármagn til upplýsingamiðstöðva á Austurlandi þannig að þeir fjármunir dugi til að þjónusta ferðamenn og auka öryggi þeirra allt árið. Fundurinn hvetur hagsmunaaðila á borð við sveitarfélög, Austurbrú og Vatnajökulspjóðgarð til að hafa samráð um það hvernig þessum málaflokki verði best fyrirkomið í landshlutanum.

Flutningskerfi raforku

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 krefst þess að Landsnet styrki flutningskerfi raforku inn á Austurland. Undanfarin ár hefur óstöðugleiki og skortur á orku háð atvinnuuppbyggingu og starfsemi fyrirtækja sem reiða sig á raforku á Austurlandi. Mikilvægur þáttur í atvinnuuppbyggingu hinna dreifðu byggða er tryggja aðgang að þriggja fasa rafmagni.

Staða landbúnaðar á Austurland

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október vekur athygli á mikilvægi landbúnaðar við að viðhalda búsetu á dreifbýlli svæðum landsins líkt og raunin er á Austurlandi. Fundurinn skorar á stjórnvöld að standa vörð um íslenskan landbúnað svo áfram verði blómleg byggð í sveitum landsins. Þá er veruleg ástæða til að hafa þungar áhyggjur af nýlegri lækkun afurðaverðs til sauðfjárbænda sem leitt getur til þess að hluti sauðfjárbænda treysti sér ekki til að halda áfram búskap. Því fylgir búseturöskun og jafnvel eyðing byggðar á einhverjum svæðum. Vandséð er að önnur starfsemi taki við því hlutverki sem sauðfjárrækt hefur að stórum hluta gegnt, þ.e. að viðhalda byggð um land allt.

Sjávarútvegur

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október telur mikilvægt að stjórnvöld tryggi að sjávarútvegur, einn undirstöðuatvinnuvega Austurlands, búi við stöðugleika og skýra framtíðarsýn, landinu öllu til heilla.

Ályktanir um mennta- og menningarmál

Menningarmiðstöðvar

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 ítrekar mikilvægi þess að tryggja að auknu fjármagni verði veitt til menningarmiðstöðva á Austurlandi, lykilstofnana í austfirsku menningarlífi. Óviðunandi er að fjársveldi standi starfi þeirra og framþróun fyrir þrifum.

Varðveisla menningarminja

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 hvetur ríki og sveitarfélög til þess að huga betur að menningarverðmætum í héraði og reyna að tryggja sem best að mikilvægum menningarminjum verði ekki raskað. Menningartengd ferðaþjónusta er mjög vaxandi í landshlutanum, fornleifaskráning og varðveisla menningarminja, svo sem endurgerð og vernd gamalla húsa og nausta, eru mjög þýðingarmiklir þættir í uppbyggingu þessarar vaxandi atvinnugreinar. Mörg tækifæri felast í nýjum lögum um verndarsvæði í byggð, brýnt er að tryggt verði nægt fjármagn til þessa málaflokks.

Starfsemi RÚV á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 skorar á RÚV ohf. að tryggja öfluga fréttamiðlun frá Austurlandi. Þrátt fyrir yfirlýsingar um eflingu þjónustu á Austurlandi, hefur raunin orðið önnur. Á yfirstandandi ári var fréttamiðlun af svæðinu sinnt frá Akureyri um þriggja mánaða skeið, slíkt er óviðunandi. Styrkja þarf öfluga fréttþjónustu og dagskrárgerð í landshlutanum og bæta við fullu stöðugildi starfsmanns.

Menntamál

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 leggur áherslu á að fjölbreytt og góð menntun standi nemendum til boða á öllum skólastigum á Austurlandi. Mikilvægt er að gæði og metnaður séu höfð að leiðarljósi í öllu skólstarfi og að ríki og sveitarfélög móti sér sameiginlega sýn í málaflokknum. Þannig hafa grunnskólar á Austurlandi t.a.m. sameinast um verkefnið „Bættur námsárangur“. Fundurinn ítrekar áskorun sína til mennta- og menningarmálaráðuneytis að unnin verði aðgerðaáætlun í menntamálum í framhaldi af útgáfu Hvítbókar ráðherra í nánú samstarfi við sveitarfélögin enda ljóst að ýmissa breytinga er að vænta í málaflokknum sem munu snerta sveitarfélögin verulega.

Menntun á framhaldsskólastigi

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 hvetur stjórnvöld til að tryggja nægjanlegt fjármagn til reksturs framhaldsskóla á Austurlandi. Sérstaklega er brýnt að ljúka við endurmat verknáms og að til hliðsjónar verði haft þjóðhagslegt mikilvægi þess. Mikilvægt er að á Austurlandi bjóðist fjölbreytt nám sem stenst samanburð við það besta sem gerist. Þá er ekki síður mikilvægt að á Austurlandi sé boðið upp á nám sem tengist þeim fjölbreyttu möguleikum sem svæðið býður upp á. Brýnt er að fundin verði lausn á stöðu þeirra nemenda sem stunda nám á framhaldsstigi í tónlist á landsbyggðinni. Fundurinn hvetur til áframhaldandi aukins samstarfs milli framhaldsskóla á Austurlandi og milli framhaldsskóla og framhaldsfræðslu með það að markmiði meðal annars að auka námsframboð. Fundurinn hvetur skólastjórnendur jafnframt til að standa að öflugri kynningu, innan og utan landshlutans, á því ágæta starfi sem fer fram í austfirskum framhaldsskólum.

Háskólamenntun og rannsóknir

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 ítrekar fyrri ályktanir um að verulega hallar á Austurland í háskóla- og rannsóknastarfsemi á vegum ríkisins. Þetta er algjörlega óviðunandi og fundurinn krefst þess að aðstaða Austurlands verði sambærileg við það sem gerist í öðrum landshlutum. Fjarlægðir milli byggðakjarna og erfiðar samgöngur kalla á dreifða þjónustu. Hlutfall háskólamenntaðra á Austurlandi er töluvert undir landsmeðaltali. Það er því ekkert sem rökstyður að Austurland þurfi minna fé til þessara mála en aðrir landshlutar heldur þvert á móti. Skorað er á stjórnvöld að auka hlut Austurlands í háskóla- og rannsóknastarfsemi á vegum hins opinbera t.d. með því að fjölga opinberum rannsóknatengdum störfum á svæðinu.

Fjarnám á háskólastigi

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 skorar á háskólastigið að móta sér skýrari stefnu varðandi fjarnám og fjölga þeim námsleiðum sem í boði eru. Skipulagi þess verði þannig háttað að það sé raunhæfur kostur fyrir nemendur. Nemendur nýta sér í síauknum mæli möguleika til að stunda fjarnám í heimabyggð og fundurinn skorar því á ríkisvaldið að veita auknum fjármunum í aðstöðu og stuðning við þessa nemendur til að auðvelda þeim að sækja nám hér á landi og erlendis.

Framhaldsfræðsla

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 skorar á stjórnvöld að auka möguleika fólks á vinnumarkaði til að sækja sér endurmenntun heima í héraði. Nauðsynlegt er að þær stofnanir sem til staðar eru í landshlutanum séu nýttar og styrktar til eflingar þessa skólastigs.

Lýðháskóli

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 skorar á mennta- og menningarmálaráðherra að flýta vinnu við gerð frumvarps til almennrar löggjafar um lýðháskóla á Íslandi í samræmi við samþykktu þingsályktun Alþingis frá 2. júní 2016. Markmið löggjafarinnar verði eins og segir í tillögunni að gera lýðháskóla að viðurkenndum valkosti í menntun sem njóti lagalegrar umgjarðar og stuðnings hins opinbera til jafns við annað framhaldsnám. Á Seyðisfirði starfar lýðháskóli á listasviði, LungA skólinn sem hóf starfsemi árið 2014 og er eini lýðháskóli landsins. Nauðsynlegt er að tryggja lagalega og fjárhagslega umgjörð starfseminnar og er skólinn tilbúinn að leggja sitt af mörkum svo að það megi verða í samvinnu við mennta- og menningarmálaráðuneytið.

Verk- og starfsnám á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 lýsir yfir vilja til að leita eftir samstarfi við Samtök atvinnulífsins og mennta- og menningarmálaráðuneytið, um að Austurland verði tilraunaverkefni í uppbyggingu í verk- og starfsnámi. Samstarfi verði komið á í gegnum Austurbrú, Verkmenntaskóla Austurlands, Menntaskólann á Egilsstöðum og Handverks- og hústjórnaðarskólann á Hallormsstað. Tilgangur verkefnisins er að standa vörð um og auka fagmenntun í verk- og starfsnámi, sem og

koma á auknu framboði á lögbundnum styttri námsbrautum í starfsnámi. Náð sem hægt er að aðlaga að einstaklingnum sjálfum í tengslum við atvinnulíf og innviði Austurlands.

Efling þekkingarsamfélagsins á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Seyðisfirði 7. og 8. október 2016 tekur undir tillögur starfshóps um eflingu þekkingarsamfélagsins á Austurlandi og beinir því til stjórnar SSA að vinna að framgangi þeirra.

Tillögurnar eru eftirfarandi:

a. Fjármagn.

Starfshópurinn leggur til að ráðinn verði erindreki til að sinna því verkefni að tryggja fjármagn frá ríkisvaldinu til að efla þekkingarsamfélagið á Austurlandi.

b. Stofnað verði sjálfstætt háskólasetur

Háskólasetrið sinni skipulögðu rannsóknastarfi og kennslu. Setrið höfði til erlendra nemenda ásamt því að sinna markvissu starfi í að fá nemendur á Austurlandi til að stunda rannsóknir sínar og nám við setrið.

c. Starfsnámsbrautir

Starfsnámsbrautum á framhaldsskólastigi tengdar atvinnulífinu, jafnvel með vinnu, verði komið á fót. Slíkt nám getur síðan þróast í diplómunám. Í samstarfi við atvinnulífið þarf að gera tilraunir með breytingar á hefðbundnu iðnnámi.

1966-2016